

EVALUATIE
van het
MERKEN VAN FIETSEN
IN DE REGIO UTRECHT

Van 2 mei tot en met 1 juli 1983 heeft in de gehele regio Utrecht een actie "Merken van fietsen" plaats gevonden.

De regionale coördinatie van de actie was in handen van het Regionaal Bureau VM Utrecht.

Het verslag dient in de eerste plaats als richtsnoer voor de follow-up van de actie in de regio Utrecht; in de tweede plaats kunnen ook andere regio's, die zullen overgaan tot het merken van fietsen, hun voordeel doen met de uitkomsten van de evaluatie.

Het rapport is samengesteld door G. Enkelaar (Regionaal Bureau VM Utrecht) en B. van Dijk (Bureau Criminaliteitspreventie te Muiderberg). Interview BV te Amsterdam verzorgde de enquêtes onder de bevolking. Het LBVM verleende financiële ondersteuning voor de totstandkoming van dit rapport.

• • • • •

1. INLEIDING

1.1. Waarom een actie "Merken van fietsen"

De actie "Merken van fietsen" komt er - kort samengevat - op neer dat zoveel mogelijk fietsbezitters ertoe overgehaald worden hun fiets te laten merken met postcode en huisnummer.

Als voordelen worden genoemd^{*}:

- Het wordt eenvoudiger, door de politie gevonden fietsen bij de oorspronkelijke eigenaar terug te bezorgen. Via de postcode en het huisnummer kan immers het adres van het slachtoffer achterhaald worden. Daarmee zou het grote aantal fietsen dat op politiebureaus achterblijft flink verminderd kunnen worden.
- Het gegraveerd zijn van (veel) fietsen opent mogelijkheden tot een betere opsporing van gestolen fietsen. Zo wordt het bijvoorbeeld eenvoudiger, bij handelaren in tweedehands rijwielen te controleren of er van diefstal afkomstige fietsen te koop worden aangeboden.
- Indien de mogelijkheden tot het verbeteren van de opsporing van gestolen fietsen daadwerkelijk in praktijk worden gebracht, zal dit ertoe leiden dat gemerkte fietsen voor (potentiële) fietsendieven minder aantrekkelijk zijn en dus minder snel worden gestolen.

De vergadering van politiechefs van de regio Utrecht besloot medio februari 1983 dat er in de gehele regio een actie "Merken van fietsen" uitgevoerd zou worden. Drie overwegingen lagen aan dit besluit ten grondslag:

- Fietsdiefstal vormt in de regio een belangrijk probleem. Volgens gegevens van het CBS werden over 1981 in de hele regio 11.688 aangiftes van fietsdiefstal geregistreerd. Volgens de regionale uitdraai van de slachtofferenquêtes van het Wetenschappelijk Onderzoek en Documentatie Centrum over de jaren 1978 tot en met 1980 was het gemiddelde slachtofferpercentage in de regio 5,7%. Ruw geschat zou dit betekenen dat er in werkelijk jaarlijks 30.000 à 40.000 fietsdiefstallen plaats vinden.
- Er bleek - na het succesvolle begin met het merken van fietsen in Rijssen - zowel bij het publiek als bij de politie veel belangstelling voor het merken van fietsen.

^{*} Een uitgebreide beschrijving van doelstellingen van een graveeractie voor fietsen zal begin 1984 verschijnen in de "Werkmap VM".

- Een regionale aanpak verdient de voorkeur omdat gestolen fietsen vaak niet in de plaats blijven waar ze worden ontvreemd, maar overal in de regio (en soms zelfs daar buiten) terecht komen.

1.2. Opzet van de aktie

Direct nadat de vergadering van politiechefs het licht op groen had gezet, werden de voorbereidingen voor de aktie getroffen.

De ambtenaren VM van de 9 GP-korpsen en het RP-district (15 groepen) zouden de organisatie van de lokale graveerakties voor hun rekening nemen; het Regionaal Bureau VM moest voor de ondersteuning zorgen (handleiding en materialen; zie hierna).

Men formuleerde de volgende doelstellingen:

- In elke plaats werd ernaar gestreefd om 60% van de fietsbezitters hun fiets te laten graveren. Dit komt neer op ca. 415.000 fietsen in de hele regio.
- Men streefde naar een verhoging van het percentage bij de eigenaar terugbezorgde fietsen (als percentage van het totale aantal fietsen dat door de politie wordt gevonden).

Het verminderen van het aantal fietsdiefstallen werd (voorlopig) niet als doelstelling genoemd. Dit kan pas op langere termijn worden gerealiseerd als in de regio een gericht opsporingsbeleid gevoerd wordt.

Tevens werd afgesproken dat alle lokale akties in de maanden mei en juni zouden plaats vinden; de precieze data konden door de korpsen en groepen worden bepaald.

Het Regionaal Bureau VM maakte een handleiding ten behoeve van de voorbereiding en uitvoering van lokale graveerakties. In deze handleiding is onder meer aangegeven hoeveel deelnemers men per plaats kon verwachten. Bij die "verwachte opkomst"-cijfers werd ervan uitgegaan dat ongeveer 75% van de bevolking een fiets bezit en dat 60% van de fietsbezitters (ofwel 45% van de totale bevolking) zijn fiets zou laten merken.

Het Regionaal Bureau VM zorgde ook voor de centrale aanschaf en distributie van materialen.

Tot de voorbereiding van de lokale akties door de ambtenaren VM behoorden (o.a.) de volgende activiteiten:

- Bepalen wanneer er gegraveerd zou worden. Over het algemeen werd er bij deze planning naar gestreefd dat in zo kort mogelijke tijd zo veel mogelijk fietsen gegraveerd moesten worden.
- Bepalen wie er zouden graveren. Voor het graveren van de fietsen wilde men zo veel mogelijk vrijwilligers inschakelen. Men probeerde in eerste instantie om via de arbeidsbureaus en de gemeentelijke sociale diensten werklozen aan de akties te laten meewerken.
- Ruimten zoeken die als graveercentra konden dienen.
- De andere politiefunctionarissen op de groepen en in de korpsen op de hoogte brengen van de opzet en de bedoeling van de aktie; m.a.w. de interne voorlichting over de aktie verzorgen.
- De voor het graveren benodigde materialen bij het Regionaal Bureau VM aanvragen.
- Werkroosters voor het graveren maken en oefenen in het graveren met vrijwilligers.
- Ervoor zorgen dat er in de pers voldoende aandacht aan de aktie werd geschonken, zodat veel mensen ertoe bewogen zouden worden hun fiets te laten merken.
- Deelnemers oproepen via de pers of huis-aan-huis-folders. In bijna alle plaatsen zou van een oproepschema gebruik worden gemaakt om de opkomst van de deelnemers zo veel mogelijk te "reguleren". Dit gebeurde onder meer door de bevolking per straat, per wijk of in alfabetische volgorde te vragen naar het graveercentrum te komen.

Nadat al deze voorbereidende werkzaamheden waren verricht, kon de eigenlijke graveeraktie in een plaats van start gaan.

1.3. Opzet van de evaluatie

Bij een dergelijke grootscheepse en "nieuwerwetse" aktie is een goede evaluatie vanzelfsprekend van groot belang. In de eerste plaats kunnen de resultaten van de evaluatie dienen om te bepalen welke maatregelen getroffen moeten worden om een zinvolle follow-up aan de aktie te geven. In de tweede plaats zijn de resultaten bruikbaar voor korpsen en districten die ook zullen overgaan tot het merken van fietsen. Om de aktie te evalueren zijn de volgende vier middelen gebruikt:

- In alle plaatsen is tijdens de actie bijgehouden hoeveel fietsen er gemerkt zijn.
- Direkt na afloop van de actie is er door het Regionaal Bureau VM een enquête onder alle ambtenaren VM gehouden (de vragenlijst is bijgevoegd als bijlage 1). Door deze enquête werd inzicht verkregen in de voorbereiding en de uitvoering van de verschillende lokale graveerakties.
- In vier plaatsen (Bunschoten, Nieuwegein, Rhenen en Zeist) is eind september 1983 een enquête onder de bevolking uitgevoerd (de vragenlijst is bijgevoegd als bijlage 2). De belangrijkste doelstellingen van deze enquête waren:

1. na te gaan welk deel van de bevolking op de hoogte was van de actie;
2. welke redenen men had om al dan niet aan de actie mee te doen.

De keuze van de vier plaatsen kan als volgt worden beargumenteerd: ten eerste verschillen de plaatsen in de wijze waarop de actie is georganiseerd; ten tweede verschillen de plaatsen in de mate van verstedelijking. Bunschoten, het ene uiterste, is te karakteriseren als een dorp; Nieuwegein, het andere uiterste, als een sterk verstedelijkte (forensen)gemeente. Van deze twee factoren (wijze van organisatie en mate van verstedelijking) werd een mogelijke invloed verwacht op de houding van de bevolking tegenover de actie.

In elke plaats zijn ongeveer 100 respondenten (over het algemeen de vrouw des huizes) geïnterviewd. Daarbij werden vragen gesteld over alle in het huishouden aanwezige fietsen (aan respondenten zonder fietsen in het huishouden werden vanzelfsprekend geen verdere vragen gesteld)*.

Zo kon via 405 interviews informatie over 1159 fietsen worden verkregen. Het percentage fietsbezitters onder de respondenten bleek te variëren van 80 tot 85%.

- Tenslotte zijn in Bunschoten, Nieuwegein en Rhenen met behulp van gegevens van de politie de aantallen ontvreemde, gevonden en terugbezorgde fietsen overzichtelijk in 1980 tot en met september 1983 (een kwartaal na de actie dus) bij elkaar gezet**. Daarmee kon worden nagegaan of er al iets te merken is van een toename van het aantal terugbezorgde fietsen.

* Er zijn ook vragen gesteld over slachtofferschap van fietsdiefstal. Via een herhaling van deze vragen kan te zijner tijd worden vastgesteld of het aantal fietsdiefstallen in de vier plaatsen afneemt.

** In Zeist bleek het niet mogelijk te zijn vergelijkbare cijfers uit de politieregistratie te verkrijgen. Overigens wordt er sinds de actie door alle plaatsen regelmatig gerapporteerd over de stand van zaken betreffende gevonden en terugbezorgde fietsen.

De volgende hoofdstukken zullen de resultaten van de evaluatie weer-
geven:

- In hoofdstuk 2 komt de evaluatie van de aktie als geheel aan de orde.
- In hoofdstuk 3 wordt nader ingegaan op de resultaten van de enquête en de politiegegevens over gevonden en terugbezorgde fietsen in de vier plaatsen.
- Ten slotte worden in hoofdstuk 4 de belangrijkste conclusies besproken en een aantal aanbevelingen gedaan voor de follow-up van de aktie.

2. EVALUATIE VAN DE GEHELE AKTIE

In dit hoofdstuk wordt eerst op basis van de enquête onder de ambtenaren VM een beeld geschetst van de voorbereiding en uitvoering van de lokale graveerakties (paragraaf 2.1.).

Vervolgens komen in 2.2. de opkomstpercentages in de verschillende plaatsen aan de orde. Tevens wordt getracht de verschillen in opkomstpercentages te verklaren.

2.1. Vorbereiding en uitvoering van de graveerakties

Vorbereiding

De helft van de ambtenaren VM gaf in de enquête te kennen dat zij onvoldoende tijd hadden voor de voorbereiding van de aktie*.

Dit duidt erop dat er zich in deze fase problemen voordeden.

Het belangrijkste probleem bleek het werven van vrijwilligers voor het werken in het graveercentrum te zijn (dit werd genoemd door alle ambtenaren VM die tijd tekort kwamen). Met name in de grotere gemeenten verleenden de sociale diensten geen medewerking aan de recrutering van werklozen als vrijwilligers.

Bovendien viel in de meeste plaatsen (ook waar de sociale diensten wel meewerkten) het aantal aanmeldingen van werklozen nogal tegen.

Daarom is in 14 gemeenten alsnog via de plaatselijke pers een oproep voor vrijwilligers gedaan. Uiteindelijk konden er in twee plaatsen vanwege een gebrek aan vrijwilligers onvoldoende graveercentra worden ingericht.

* In de enquête werd slechts de vraag gesteld of de ambtenaar VM voldoende tijd had voor voorbereiding en uitvoering van de aktie. Jammer genoeg is niet gevraagd naar het aantal uren dat men in de aktie heeft gestoken.

Ook het voorlichten en vooraf oefenen met de vrijwilligers bleek soms in de knel te komen. Drie ambtenaren VM vonden dat ze hier te weinig tijd voor hadden en in twee plaatsen kon er in het geheel niet worden geoefend. Over het algemeen leverde het zoeken van ruimtes die als graveercentrum konden dienen minder problemen op. Slechts twee ambtenaren VM zeiden dat ze er tijdens de voorbereiding niet voldoende tijd aan konden besteden. In totaal werden er 109 graveercentra ingericht, o.a. in gemeentelijke gebouwen en ruimtes die door rijwielhandelaren beschikbaar werden gesteld. In de grotere plaatsen waren over het algemeen meerdere centra te vinden. De meeste centra lagen in woonwijken, een klein aantal in winkelcentra. De voorlichting over de actie aan de collega's bleek eveneens twee keer wegens tijdgebrek problemen op te leveren. Er werd iets vaker van mondelinge methoden dan van schriftelijke voorlichting (apart stencil, mededelingenblad) gebruik gemaakt. In sommige plaatsen werden de collega's zowel mondeling als schriftelijk op de hoogte gebracht. De voorlichting aan het publiek ten slotte verliep probleemloos. In alle gemeenten verschenen artikelen in de plaatselijke en/of regionale pers. Soms werden tevens affiches in winkels en gemeentelijke gebouwen opgehangen en in één plaats werd zelfs een huis-aan-huis-folder verspreid. Gemiddeld over de gehele regio werd er drie keer vóór de actie en drie keer tijdens de actie gepubliceerd.

Uitvoering

Zoals gepland begonnen de eerste akties niet eerder dan 2 mei en waren ze uiterlijk 30 juni beëindigd. De duur van de actie varieerde van 1 tot 8 weken. Op de RP-groepen duurden de akties over het algemeen een week, in de GP-korpsen was de gemiddelde aktieduur ongeveer 3½ week. Ook tijdens de actie bleken zich organisatorische problemen voor te doen bij het werken met vrijwilligers. Tijdens de actie vielen er 20 vrijwilligers af in verband met ziekte, werk of vakantie. Daarom is in verschillende plaatsen ook nog tijdens de actie getracht vrijwilligers te werven. Uiteindelijk werden er in de gehele regio 393 vrijwilligers ingeschakeld.

Over het algemeen waren de centra geopend op werkdagen van 10.00 tot 18.00 uur. Aan het einde van de week (donderdag en vrijdag) was de opkomst het grootst ("Ik moet nu toch echt mijn fiets laten merken, anders kan het niet meer!").

De drukste uren van de dag lagen in de meeste plaatsen tussen 14.00 en 17.30 uur, in enkele plaatsen tussen 10.00 en 12.00 uur. Over het algemeen was het tussen 11.00 en 13.00 uur het rustigst. Een paar keer werd de tijd van 17.00 tot 18.00 uur het minst druk genoemd.

In een aantal gemeenten waren de centra ook op koopavonden en zaterdagen geopend. Het graveren op zaterdag liep in grotere gemeenten (Zeist, Nieuwegein en Amersfoort) beter dan in kleinere plaatsen.

In de gemeenten waar zich een graveercentrum in een winkelcentrum bevond, bleek de opkomst juist in dat centrum bijzonder goed te zijn.

Het graveren zelf verliep zonder al te grote problemen. De kwaliteit van het materiaal was voldoende. Niet onbelangrijk is echter dat er geen gehoorbeschermers werden gebruikt. Tevens bleek het raadzaam, de ogen tegen rondvliegende metaaldeeltjes te beschermen.

De reacties van het publiek in het graveercentrum waren positief, hetgeen zich onder andere uitte in het geven van fooien voor de vrijwilligers.

In drie gemeenten (Amersfoort, De Bilt en Maarssen) werd een geringe financiële bijdrage gevraagd, variërend van een kwartje tot vijftig cent. Aangezien de opkomst in twee van deze drie plaatsen niet bepaald laag ligt, lijkt het onwaarschijnlijk dat de verplichte bijdrage een (duidelijk) negatief effect heeft.

Ten slotte kwam uit de enquête naar voren dat de helft van de ambtenaren VM tijdens de aktie assistentie kreeg van collega's, terwijl de anderen alles alleen regelden. Twee ambtenaren VM konden zich vanwege andere politietaken onvoldoende met de uitvoering van de aktie bemoeien.

2.2. De opkomstpercentages

De tellingen die tijdens het graveren zijn gemaakt, worden in tabelvorm weergegeven.

Tabel 1 Opkomstpercentages in de 9 GP-gemeenten en 15 RP-groepen

plaats	opkomst absoluut (aantal gemerkte fietsen)	opkomstpercen- tage (op basis totale bevolking)	verschil werkelijke opkomst en verwachte opkomst (45%)
<u>GP</u>			
Amersfoort	21.849	25 %	-20 %
Baarn	5.600	22	-23
De Bilt	12.401	39	- 6
Maarssen	6.310	19	-26
Nieuwegein	7.123	14	-31
Soest	9.076	22	-23
Utrecht	32.353	14	-31
Veenendaal	7.432	18	-27
Zeist	19.000	31	-14
<u>RP</u>			
Breukelen	8.933	35	-10
Bunnik	6.793	50	+ 5
Bunschoten	11.787	48	+ 3
Doorn	10.174	42	- 3
Driebergen	5.950	35	-10
Leusden	14.009	41	- 4
Maartensdijk	4.654	51	+ 6
Montfoort	6.120	47	+ 2
Mijdrecht	8.804	31	-14
Oudewater	3.583	51	+ 6
Rhenen	6.109	26	-19
Vinkeveen	6.066	34	-11
Vleuten	9.930	42	- 3
Wijk bij Duurstede	10.984	41	- 4
IJsselstein	11.203	39	- 6
Totaal regio	<u>246.243</u>	<u>27</u>	<u>-18</u>

Uit deze tabel blijkt dat in 5 gemeenten het verwachte opkomstpercentage is overtroffen, dat in 19 gemeenten de werkelijke opkomst achterbleef bij de verwachte opkomst. Het gemiddelde opkomstpercentage voor de gehele regio is 27% (van de totale bevolking), ofwel ongeveer 33% van het totaal aantal fietsbezitters*. De doelstelling om 60% van de fietsen in de regio te merken, is dus te optimistisch geweest.

Nu kan echter direct worden aangetekend dat de enquête onder de bevolking in de plaatsen Bunschoten, Nieuwegein, Rhenen en Zeist een (iets) ander beeld van de opkomst geeft. In onderstaande tabel worden de percentages uit de tellingen ter plaatse en de percentages volgens de enquête met elkaar vergeleken.

Tabel 2 Opkomstpercentages in Bunschoten, Nieuwegein, Rhenen en Zeist volgens de tellingen en de enquête

plaats	opkomstpercentage volgens telling	opkomstpercentage volgens enquête
Bunschoten	48	41
Nieuwegein	14	19
Rhenen	26	43
Zeist	31	42

De enquêteresultaten wijken in Bunschoten en Nieuwegein niet erg sterk af van de opkomstpercentages volgens de tellingen. Dit kleine verschil zal waarschijnlijk voor een belangrijk deel zijn toe te schrijven aan de mogelijke vertekeningen in enquêteresultaten, die worden veroorzaakt door het feit dat slechts een deel van de bevolking wordt geïnterviewd. De verschillen voor Rhenen en Zeist zijn echter dermate groot dat de conclusie gerechtvaardigd is dat in deze plaatsen het turfwerk een te lage uitkomst heeft opgeleverd**.

* Bij de omrekening is er op basis van de enquêteresultaten van uitgegaan dat 80% van de mensen een fiets heeft.

** Er kunnen natuurlijk verscheidene onnauwkeurigheden tijdens het tellen optreden: zo af en toe kan men vergeten een streepje te zetten of een blad met streepjes kan wegraken in het strijdgewoel van vrijwilligers en fietsen. Wanneer, zoals in Zeist gebeurde, het aantal uitgereikte registratiekaarten wordt geteld, komt men te laag uit als niet alle fietsers zo'n kaart meekrijgen.

Er kan dus worden geconstateerd dat de werkelijke opkomst (en waarschijnlijk niet alleen in Rhenen en Zeist) waarschijnlijk hoger ligt dan de percentages die de tellingen hebben opgeleverd.

Toch blijft natuurlijk in een aantal plaatsen de opkomst aan de lage kant en we zullen ons moeten richten op de vraag hoe dat te verklaren is. Om te proberen deze vraag te beantwoorden wordt allereerst nagegaan of de verschillen in opkomstpercentages (volgens de tellingen) verband houden met de manier waarop de akties georganiseerd zijn.

Een voor de opkomst belangrijk element in de organisatie is de mate waarin de bevolking gelegenheid wordt geboden de fietsen te laten graveren. Die gelegenheid is afhankelijk van twee factoren:

- De afstand die tot het graveercentrum moet worden afgelegd. Hoe meer centra er in een plaats zijn, des te kleiner is de afstand die gemiddeld door de bevolking moet worden afgelegd.
- Het totaal aantal uren dat de graveercentra geopend zijn.

Door middel van de volgende tabellen wordt nagegaan of deze factoren verband houden met de opkomstpercentages.

Tabel 3 Opkomstpercentages en aantal graveercentra

"graveercentrum- dichtheid"	opkomst kleiner dan 20%	opkomst tussen 20 en 30%	opkomst hoger dan 30%
1 centrum voor gemiddeld minder dan 15.000 in- woners		Amersfoort Baarn Rhenen	De Bilt Bunschoten Gemiddelde overige RP-groepen Zeist
1 centrum voor gemiddeld meer dan 15.000 in- woners	Maarssen Nieuwegein Utrecht Veenendaal	Soest	

Tabel 4 Opkomstpercentages en aantal uren dat centra geopend zijn

aantal uren open	opkomst kleiner dan 20%	opkomst tussen 20 en 30%	opkomst hoger dan 30%
minder dan 100 uur	Maarssen Veenendaal	Rhenen	Bunschoten Gemiddelde overige RP-groepen
meer dan 100 uur	Nieuwegein Utrecht	Amersfoort Baarn Soest	De Bilt

Uit tabel 3 blijkt een duidelijk verband tussen opkomstpercentages en het gemiddelde aantal inwoners dat door een graveercentrum "bediend" moet worden. Dit wijst erop dat de afstand die gemiddeld door inwoners naar een graveercentrum moet worden afgelegd een belangrijke invloed uitoefent op het opkomstpercentage. Overigens is ook het feit dat het graveren in winkelcentra zo goed liep (zie 2.1.) een aanwijzing voor het belang van de faktor afstand: de fietsers hoeven er dan immers over het algemeen niet speciaal op uit om hun fiets te laten graveren, het gaat in een moeite door tijdens het boodschappen doen.

Het aantal uren dat centra geopend zijn, heeft echter niet of nauwelijks invloed op het opkomstpercentage, zoals te zien is in tabel 4.

Deze twee conclusies zijn met name van belang voor toekomstige graveer-akties: liever meer centra inrichten dan de aktie "uitsmeren in de tijd".

Een derde faktor die de opkomst kan beïnvloeden, heeft te maken met de aard van de plaats waar de aktie wordt gehouden. Het ligt voor de hand te veronderstellen dat in plaatsen met een zeker "dorps" karakter eerder een hoog opkomstpercentage wordt bereikt dan in meer verstedelijkte gemeenten. Over het algemeen zal immers in eerstgenoemde plaatsen de betrokkenheid van de inwoners bij wat er zich in de gemeente afspeelt groter zijn en het is denkbaar dat dit ook voelbaar is bij een aktie tot het merken van fietsen.

Om na te kunnen gaan of er inderdaad een verband bestaat tussen verstedelijking en opkomstpercentages zou natuurlijk allereerst een maat gevonden moeten worden waarmee de verschillende plaatsen te rangschikken zijn volgens verstedelijkingsgraad.

Gemeentegrootte is een van de factoren die de mate van verstedelijking bepalen, maar er spelen nog een aantal andere zaken een rol. Zo is bijvoorbeeld Nieuwegein kleiner dan Zeist, maar wel meer verstedelijkt: Nieuwegein is veel nieuwer en er wonen zeer veel mensen die buiten de eigen plaats hun werk hebben.

Het zou in het kader van deze evaluatie te ver voeren, met al die factoren rekening te houden en een keurige "verstedelijkingsindex" te maken.

Wel kunnen er "uit de losse pols" enige uitspraken worden gedaan over de invloed van verstedelijking op de opkomst. Als we kijken naar de GP-korpsen valt op dat van de drie meest verstedelijkte gemeenten (Amersfoort, Nieuwegein en Utrecht) er twee een laag opkomstpercentage hebben.

Dat zegt echter nog niet veel, want we hebben reeds geconstateerd dat in beide plaatsen het aantal inwoners dat gemiddeld door een centrum "bediend" moest worden hoog was (een faktor die de opkomst ook al niet ten goede komt).

Een interessanter beeld ontstaat echter als naar de opkomstpercentages op de RP-groepen wordt gekeken. Dan blijkt dat juist de forensenplaatsen Breukelen, Mijdrecht en Vinkeveen (alle drie strategisch gelegen tussen Amsterdam en Utrecht!) in vergelijking met de overige (minder verstedelijkte) RP-groepen een laag opkomstpercentage hebben.

Dit duidt er dus op dat ook de mate van verstedelijking invloed uitoefent op de opkomst van de bevolking. Deze conclusie hoeft echter niet tot "wanhoop" bij de grotere (verstedelijkte) gemeenten te leiden: het relatief hoge opkomstpercentage in Amersfoort wijst erop dat in deze gemeenten de opkomst gunstig beïnvloed kan worden door veel centra in te richten en zo dicht mogelijk naar de bevolking toe te komen.

In dit verband kan er ook op gewezen worden dat Amersfoort een van de plaatsen was waar men in winkelcentra graveerde.

3. EVALUATIE VAN DE AKTIE IN BUNSCHOTEN, NIEUWEGEIN, RHENEN EN ZEIST

In dit hoofdstuk zal allereerst worden ingegaan op de resultaten van de enquête onder de bevolking in de vier plaatsen (3.1.), vervolgens komen de politiegegevens over de aantallen ontvreemde, gevonden en terugbezorgde fietsen aan de orde (3.2.)

3.1. Resultaten van de enquête onder de bevolking

Met behulp van de enquêteresultaten wordt achtereenvolgens op de volgende punten ingegaan:

- Mate waarin het publiek op de hoogte is van de aktie.
- Redenen om niet aan de aktie mee te doen.
- Deelnemerschap aan en houding tegenover de aktie bij verschillende bevolkingsgroepen.
- Overige enquêteresultaten.

Mate waarin het publiek op de hoogte is van de aktie

Aan de respondenten (met één of meer fietsen in het huishouden) is eerst gevraagd of ze in hun woonplaats iets gehoord, gezien of gelezen hebben over de aktie met betrekking tot het merken van fietsen, waarbij postcode en huisnummer in het frame werden gegraveerd. Aan de respondenten die hier nee op antwoordden, werd een korte nadere uitleg van de aktie gegeven en gevraagd of ze zich alsnog iets van de aktie konden herinneren. De resultaten zijn weergegeven in tabel 5.

Tabel 5 Bekendheid met de aktie

	Bunschoten		Nieuwegein		Rhenen		Zeist		Totaal 4 plaats	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Bij eerste vraag bekend met aktie	93	91	89	87	91	91	95	94	368	91
Na de "opfrisser" van het geheugen bekend met aktie	4	4	5	5	4	4	1	1	14	3
Niet bekend met de aktie	5	5	8	8	5	5	4	4	22	5

De bekendheid met de aktie is dus bijzonder groot te noemen. De vier plaatsen verschillen in dit opzicht nauwelijks van elkaar* en dat is ook niet verwonderlijk omdat er in de lokale pers in de 4 gemeenten ongeveer even veel aandacht aan de aktie werd besteed.

De enquêteresultaten geven ook een beeld van de respondenten die niet bekend zijn met de aktie. Het blijkt dat respondenten ouder dan 65 en respondenten (of hun echtgenoten) met de laagste opleiding (alleen lagere school) of de hoogste opleiding (hogeschool of universiteit) wat minder vaak op de hoogte zijn van de aktie: 12% van de respondenten ouder dan 65, 10% van de respondenten met het laagste opleidingsniveau en 20% van de respondenten met het hoogste opleidingsniveau weten niets van de aktie af (tegenover slechts 5% van alle respondenten)**.

Voorts is gevraagd naar de wijze waarop men kennis had genomen van de aktie. De resultaten zijn weergegeven in tabel 6.

Tabel 6 Wijze waarop men kennis heeft genomen van de aktie

	Bunschoten		Nieuwegein		Rhenen		Zeist		Totaal 4 plaats	
Aantal respondenten dat bekend is met de aktie	97		94		95		96		382	
Bekendheid via: (NB. Meer antwoorden mogelijk!)	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Aankondiging in de plaatselijke pers	83	86	85	90	77	81	84	87	329	86
Geattendeerd door burenen, kennissen etc.	8	8	3	3	5	5	6	6	22	6
Een van de huisgenoten	-	-	1	1	6	6	-	-	7	2
Anders	7	7	7	7	7	7	10	10	31	8
Weet niet	1	1	1	1	1	1	2	2	5	1
Totaal	<u>99</u>		<u>97</u>		<u>96</u>		<u>102</u>		<u>394</u>	

* Alleen in Nieuwegein blijft het percentage iets onder het gemiddelde, maar een dergelijk klein verschil draagt niet of nauwelijks bij tot de verklaring van het lage opkomstpercentage in Nieuwegein.

** Wanneer vergelijkingen worden gemaakt qua leeftijd en opleidingsniveau is een onderscheid naar de vier plaatsen niet mogelijk: de aantallen respondenten in de verschillende categoriën zouden dan te klein worden.

De plaatselijke pers blijkt dus veruit de belangrijkste informatiebron. In alle vier plaatsen is minder dan 10% door burens of kennissen op de aktie geattendeerd. In Nieuwegein is dit percentage het laagst, hetgeen wellicht te maken heeft met het verstedelijkte karakter van de plaats: men heeft er immers minder sociale kontakten.

Interessant waren voorts de antwoorden binnen de categorie "Anders". Hieruit bleek dat slechts één keer het affiche is genoemd, terwijl dat toch in drie van de vier plaatsen heeft gehangen. De attenderingswaarde van de affiches was dus kennelijk gering.

Voorts kwam naar voren dat 8 respondenten zeiden via de televisie van de aktie gehoord te hebben.

Wellicht hebben we hier te maken met een "uitstralingseffect" van de journaal-uitzending over de aktie in Rijssen!

Een andere vraag met betrekking tot de publiciteit over de aktie is of het publiek ook de bedoeling van het merken heeft begrepen.

Daarom is aan de respondenten (in wier huishouden één of meer fietsen zijn gemerkt) gevraagd waarom zij hebben meegedaan.

Dit is op twee manieren gebeurd:

- In de eerste plaats door de respondenten zelf een of meer redenen te laten noemen voor het meedoen aan de aktie (tabel 7).
- In de tweede plaats door de respondenten twee mogelijke redenen voor te lezen en vervolgens te vragen of die redenen op de respondent van toepassing waren (tabel 8).

Tabel 7 Motivatie voor het laten merken van fietsen

	Bunschoten		Nieuwegein		Rhenen		Zeist		Totaal 4 plaats	
Aantal responden- ten met gemerkte fietsen in huish.	56		29		60		53		198	
Motivatie om te laten merken	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Goed initiatief	2	4	-	-	2	3	1	2	5	3
Diefstalprev./Er wordt hier veel gestolen	26	46	8	28	28	47	22	42	84	42
Kans om fiets terug te krijgen is groter	7	12	10	34	14	23	9	17	40	20
Opsporing mak- kelijker	9	16	2	7	7	12	6	11	24	12
Kan aantonen wie eigenaar is	9	16	4	14	14	23	9	17	36	18
Heb een dure fiets	9	16	3	10	5	8	5	9	22	11
Bij aanschaf erin gegraveerd	-	-	1	3	1	2	2	4	4	2
Fiets wordt vaak gebruikt	4	7	1	3	3	5	2	4	10	5
Op aanraden politie	-	-	1	3	-	-	1	2	2	1
Gratis/Voor de lol/ Zomaar	4	7	1	3	2	3	-	-	7	4
Overig	4	7	2	7	3	5	3	6	12	6
Weet niet	1	2	1	3	2	3	-	-	4	2
Totaal	<u>75</u>		<u>34</u>		<u>81</u>		<u>60</u>		<u>250</u>	

Tabel 8 Geholpen motivatie voor het laten merken van fietsen

	Bunschoten		Nieuwegein		Rhenen		Zeist		Totaal 4 plaats.
Aantal respondenten met gemerkte fietsen in huish.	56		29		60		53		198
Geholpen motivatie om te laten merken	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs. %
Fiets wordt minder snel gestolen	16	29	5	17	25	41	25	47	71 36
Kans om fiets terug te krijgen is groter	46	82	26	90	52	87	50	94	174 88
Weet niet	8	14	3	10	4	7	3	6	18 9
Totaal	<u>70</u>		<u>34</u>		<u>81</u>		<u>78</u>		<u>263</u>

- In de eerste plaats blijkt uit tabel 7 dat de reden "diefstalpreventie/er wordt hier veel gestolen" verreweg het meest wordt genoemd; behalve in Nieuwegein, waar "de kans om de fiets terug te krijgen" het hoogst scoort.
- Uit tabel 8 blijkt dat, als de respondenten geholpen worden, er bij velen een lampje gaat branden: als het primaire doel van de actie wordt voorgelezen, "weet" plotseling meer dan 80% (in Zeist zelfs meer dan 90%) dat ze hun fiets hebben laten merken omdat de kans op terugbezorging groter is. Toch blijkt ook dat met name in Zeist en Rhenen nogal hoge verwachtingen leven onder de deelnemers: meer dan 40% verwacht dat de gemerkte fiets minder snel gestolen zal worden.
Dat dit percentage in Nieuwegein (en in mindere mate in Bunschoten) aanzienlijk lager ligt, kan twee oorzaken hebben.
In de eerste plaats is het mogelijk dat de actie in die plaatsen op een bescheidener wijze in het nieuws is gebracht. Daarnaast is het denkbaar dat met name in Nieuwegein vooral de sterk voor de actie gemotiveerde mensen hun fiets hebben laten graveren, terwijl in de andere plaatsen, waar (zoals we zagen in 2.2.) de gemiddelde afstand tot een graveercentrum kleiner was en het graveren dus minder moeite kostte, ook minder gemotiveerde mensen (die tevens minder goed op de hoogte waren van het doel van de actie) zijn gewonnen voor het graveren.

- Ten slotte kan in tabel 7 worden geconstateerd dat ongeveer 3% van de respondenten "voor de lol of zomaar" meedoet, een percentage dat niet geheel te verwaarlozen is.

Redenen om niet aan de actie mee te doen

Als het percentage respondenten dat van de actie op de hoogte is rond de 90% ligt, rijst de vraag waarom zo veel fietsen dan toch niet gegraveerd zijn. De meest directe methode om te proberen hier achter te komen is het de respondenten (in wier huishouden geen of niet alle fietsen zijn gemerkt) te vragen. Net als bij de redenen om wel fietsen te laten merken is dit op twee manieren gebeurd: een open vraagstelling (tabel 9) en een vraag waarbij een aantal antwoordmogelijkheden werden voorgelezen (tabel 10).

Tabel 9 Redenen om fietsen niet te laten merken

	Bunschoten		Nieuwegein		Rhenen		Zeist		Totaal 4 plaatsen	
Respondenten in wier huish. geen of niet alle fiet- sen zijn gemerkt	65		77		56		58		256	
Redenen om fiets niet te laten merken	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Fiets wordt zel- den/nooit gebruikt	10	15	7	9	11	20	8	14	36	14
Fiets is al oud	9	14	5	6	5	9	1	2	20	8
Het is een kinder- fiets	6	9	3	4	2	4	1	2	12	5
Fiets is verzekerd	1	2	2	3	-	-	5	9	8	3
Fiets is pas gekocht	6	9	1	1	1	2	3	5	11	4
Te druk/geen tijd was te laat/niet aanwezig	15	23	24	31	21	37	16	28	76	30
Te lui/gemakzuch- tig/vergeten/geen zin	11	17	25	32	8	14	15	26	59	23
Wordt hier niet gestolen/woon in een dorp	8	12	3	4	3	5	1	2	15	6
Ben secuur/let zelf op	-	-	3	4	2	4	2	3	7	3
Fiets staat binnen	4	6	5	6	-	-	4	7	13	5
Ze halen de num- mers er toch wel uit	2	3	2	3	-	-	4	7	8	3
Het graveren wordt slordig gedaan	1	2	-	-	1	2	1	2	3	1
Overig	4	6	7	9	5	9	4	7	20	8
Weet niet/geen opgave	6	9	1	1	2	4	2	3	11	4
Totaal	<u>83</u>		<u>88</u>		<u>61</u>		<u>67</u>		<u>299</u>	

Tabel 10 Geholpen motivatie om fietsen niet te laten merken

	Bunschoten		Nieuwegein		Rhenen		Zeist		Totaal 4 plaats	
Respondenten in wier huish. geen of niet alle fiet- sen zijn gemerkt	65		78		56		58		257	
Redenen om fiets niet te laten merken	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Het helpt toch niet tegen dief- stal	9	14	10	13	6	11	11	19	36	14
Mijn fiets wordt toch niet gestolen	9	14	3	4	2	4	5	9	19	7
Het is toch maar een oude fiets	11	17	7	9	5	9	7	12	30	12
Geen tijd om naar het graveercentrum te gaan	11	17	26	33	19	34	19	33	75	29
Graveercentrum was te ver bij ons vandaan	2	3	5	6	4	7	3	5	14	5
De kans dat mijn fiets terugkomt is niet groter	10	15	12	15	7	12	8	14	37	14
Geen van deze redenen	26	40	26	33	23	41	22	38	97	38
Totaal	<u>78</u>		<u>89</u>		<u>66</u>		<u>75</u>		<u>308</u>	

Tabel 9 geeft vanwege de open vraagstelling het beste beeld van de redenen waarom men fietsen niet laat graveren. Derhalve zullen de conclusies vooral zijn afgeleid van de cijfers in deze tabel. De resultaten uit tabel 10 vormen soms een zinvolle aanvulling.

- De belangrijkste groep redenen om niet te laten graveren heeft betrekking op de fiets zelf. Een belangrijk deel van de fietsen wordt niet gemerkt omdat de fiets voor de bezitter weinig waarde (meer) heeft ("fiets wordt weinig gebruikt/is al oud"). Waarschijnlijk is het erg moeilijk, dergelijke fietsbezitters tot deelname te bewegen. Meer perspectief bieden de antwoorden "de fiets is verzekerd" en "de fiets is pas gekocht".

Met het oog op de weliswaar kleine groep die zijn fiets verzekert en dan verder geen moeite wil doen om hem te laten merken, zou het nuttig zijn te proberen verzekeringsmaatschappijen een voorwaarde over het merken van fietsen in de polissen op te laten nemen.

Het aantal fietsbezitters dat niet meedoet omdat de fiets nieuw en dus na de aktie gekocht is, blijkt klein te zijn. Het gaat hier echter vermoedelijk om een groep die redelijk gemotiveerd zal zijn om de fiets te laten merken. Het aantal respondenten dat op de hoogte is van het feit dat fietsen nu nog bij rijwielhandelaren gemerkt kunnen worden, blijkt echter - zoals we straks zullen zien - tamelijk laag te zijn.

- Een tweede groep wordt gevormd door de respondenten die zeggen dat er geen tijd was om de fiets te laten graveren (deze groep is in tabel 9 en 10 praktisch even groot). We kunnen ons echter afvragen in hoeverre hier sprake is van een "smoes", die in feite een gebrek aan motivatie camoufleert.
- De stap naar de groep redenen die op de derde plaats komt ("lui/gemakzuchtig/niet meer aan gedacht") is dan niet groot meer: hier verhult de smoes het gebrek aan motivatie nauwelijks meer. Wellicht gaat een deel van de fietsbezitters die dit soort redenen voor het niet meedoen heeft, alsnog overstag als het merken van hun fiets als het ware op een presenteerblaadje wordt aangeboden of als blijkt dat het project vruchten afwerpt (en als dat in de publiciteit wordt gebracht).
- De vierde groep redenen ("ben secuur/fiets staat altijd binnen" etc.) komt neer op het vertrouwen dat de eigen fiets toch niet wordt gestolen. Ten aanzien van deze categorie niet-deelnemers is het in ieder geval van belang dat er goede informatie wordt gegeven over de kansen om slachtoffer van fietsdiefstal te worden. Blijven er inderdaad mensen van mening dat hun fiets toch niet gestolen zal worden, dan zijn verdere inspanningen overbodig: of de fiets wordt niet gestolen, dan is er dus inderdaad geen enkele reden om de fiets te laten merken; of de fiets wordt wel gestolen, dan zal men wellicht de volgende fiets alsnog laten merken.
- In een zeer gering aantal gevallen heeft men niet laten graveren omdat het niet netjes genoeg zou gebeuren. Waarschijnlijk is het echter onmogelijk, zo te graveren dat het naar ieders zin gebeurt.

- Uit de antwoorden in tabel 9 spreekt nauwelijks enige twijfel over het nut van het graveren op zich: "ze halen de nummers er toch wel uit" wordt slechts 8 keer (3%) genoemd. Dit ligt anders in tabel 10: als de reden "het helpt niet tegen diefstal" wordt voorgelezen, is 14% het daarmee eens en eveneens 14% van de respondenten vindt dat de kans op terugbezorging niet groter wordt. Het is niet denkbeeldig dat deze antwoorden vooral worden gegeven door de respondenten die in tabel 9 antwoorden als "lui/gemakzuchtig" lieten horen.
Indien dit correct is, lijkt het inderdaad zinvol, juist met het oog op deze groep, positieve effecten van de actie in de publiciteit te brengen.
- In het vorige hoofdstuk werd geconcludeerd dat de gemiddelde afstand tot de graveercentra een belangrijke invloed heeft op het opkomstpercentage. Het is dan ook opvallend dat de reden "het graveercentrum was te ver weg" nooit spontaan wordt genoemd (tabel 9) en slechts 5% van de respondenten deze reden kiest bij het oplezen. De verklaring voor dit resultaat is waarschijnlijk dat een grote afstand tot een graveercentrum op zich geen belangrijke reden is om een fiets niet te laten graveren. Als men echter toch al niet zo gemotiveerd is, zal de afstand wel degelijk een rol gaan spelen. Wanneer het centrum bij wijze van spreken om de hoek ligt, gaat men er waarschijnlijk nog wel heen, maar als het wat verder weg ligt, heeft men de moeite er niet voor over.
- Ten slotte kunnen nog enige opmerkingen over verschillen tussen de vier plaatsen worden gemaakt.
In tabel 9 valt op dat in Nieuwegein de antwoordengroep "te lui/gemakzuchtig" etc. erg vaak voorkomt. Dit stemt overeen met het geschetste beeld dat inwoners van verstedelijkte gemeenten minder betrokken zijn bij allerlei zaken die zich in de gemeente afspelen.
Voorts blijkt uit tabel 10 (en in mindere mate tabel 9) dat in Bunschoten "geen tijd" duidelijk minder vaak wordt genoemd dan in de andere gemeenten. Vermoedelijk heeft dit te maken met het verschijnsel dat het leven in dorpen zich over het algemeen in een rustiger tempo voltrekt.
Daarentegen wordt in Bunschoten vaker de reden "mijn fiets wordt toch niet gestolen" (tabel 10) gekozen. Aangezien de slachtofferkans in Bunschoten niet zo veel lager leek te liggen dan in andere gemeenten, is het goed mogelijk dat het optimisme van de Bunschoters niet altijd terecht is.

Vermoedelijk zal het dus vooral in weinig verstedelijkte gemeenten zinvol zijn erop te wijzen dat de kans op fietsdiefstal niet onderschat mag worden.

Deelnemerschap aan en houding tegenover de aktie bij verschillende bevolkingsgroepen

Met behulp van de enquêteresultaten kan ook worden nagegaan of er bepaalde verschillen zijn tussen deelnemers en niet-deelnemers.

In de eerste plaats kan worden nagegaan of er een verband bestaat tussen leeftijd en deelname aan de aktie.

Tabel 11 Leefijd respondenten en het laten merken van fietsen binnen de huishoudens van de respondent

Leeftijd	Totaal aantal respondenten	Fiets respondent gegraveerd		Een of meer fietsen binnen huish. gegraveerd	
		abs.	%	abs.	%
jonger dan 25	36	6	17	7	19
25 - 29	57	19	33	21	37
30 - 39	119	49	41	64	54
40 - 49	69	25	36	38	55
50 - 59	57	28	49	36	63
60 en ouder	67	29	43	32	48
Totaal	<u>405</u>	<u>156</u>	<u>39</u>	<u>198</u>	<u>49</u>

Uit deze tabel blijkt dat vooral in de huishoudens van respondenten jonger dan 25 en in mindere mate in de huishoudens van respondenten van 25 - 29 in verhouding tot andere leeftijdscategoriën weinig fietsen zijn gegraveerd. Waarschijnlijk zullen dus alleenwonenden en samenwonenden zonder kinderen of met heel jonge kinderen vaker niet deelnemen aan de aktie dan samenwonenden in huishoudens met (grotere) kinderen. In dit verband is het ook interessant, de redenen om niet te laten graveren naar leeftijd uit te splitsen.

Hieruit blijkt dat door de respondenten tussen 20 en 25 jaar verhoudingsgewijs vaak de redenen "te druk/geen tijd" etc. worden genoemd (door 38% van de respondenten in deze leeftijdscategorie tegenover 30% bij alle respondenten).

In de tweede plaats is nagegaan of er verband bestaat tussen het laten merken van fietsen in het huishouden en de opleiding van de hoofdkostwinner.

Tabel 12 Opleidingsniveau en het laten merken van fietsen

	(1)	(2)	(3)	(4)
Opleidingsniveau	Totaal aantal respondenten (= aantal huishoudens)	Aantal respondenten dat bekend is met de aktie	Huishoudens met gemerkte fietsen als percentage van (1)	Huishoudens met gemerkte fietsen als percentage van (2)
lagere school	59	53	47%	54%
lager beroeps- onderwijs	105	100	55	58
middelbaar alg. voortg. onderwijs	57	53	42	45
middelbaar be- roepsonderwijs	61	61	51	51
hoger alg. vorm. en voorb. onderw.	35	34	37	38
hoger beroeps- onderwijs	44	44	57	57
universiteit, hogeschool	30	24	40	50
Totaal	<u>405</u>	<u>382</u>	<u>49</u>	<u>52</u>

Het lijkt zo te zijn dat men in huishoudens waar de kostwinner een algemene opleiding heeft, wat minder geneigd is de fiets te laten graveren dan in huishoudens waar de kostwinner een beroepsopleiding heeft. Deze constatering heeft echter geen praktische waarde.

Overige enquêteresultaten

In de enquête zijn nog twee andere vragen gesteld, die van belang zijn voor de evaluatie van de aktie. Ten eerste is aan de respondenten in wier huishouden één of meer fietsen gegraveerd zijn, gevraagd of zij zich aan het oproepschema hebben gehouden.

Tabel 13 Heeft men zich aan het oproepschema gehouden?

Gegraveerd op aangegeven tijdstip?	Bunschoten		Nieuwegein		Rhenen		Zeist		Totaal 4 plaatser	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
ja	53	95	22	76	52	87	43	81	170	86
nee	3	5	7	24	5	8	9	17	24	12
weet niet	-	-	-	-	3	5	1	2	4	2
Totaal	<u>56</u>	<u>100</u>	<u>29</u>	<u>100</u>	<u>60</u>	<u>100</u>	<u>53</u>	<u>100</u>	<u>198</u>	<u>100</u>

De overgrote meerderheid blijkt zich dus netjes aan het oproepschema te hebben gehouden. In Bunschoten lukte dat het best, in Nieuwegein is het percentage het laagst. Ook hier speelt waarschijnlijk het feit dat erg veel inwoners van Nieuwegein buiten de woonplaats werken een rol.

De voornaamste reden dan men zich niet aan het oproepschema houdt, is "geen tijd op de aangegeven datum".

In de tweede plaats is van belang of men in de huishoudens waar nog geen of niet alle fietsen gegraveerd zijn op de hoogte is van het feit dat de fietsen nu nog bij de rijwielhandelaren gegraveerd kunnen worden.

Tabel 14 Bekendheid met de mogelijkheid om alsnog fietsen te laten merken bij rijwielhandelaren

Bekendheid met de mogelijkheid als- nog te laten gra- veren	Bunschoten		Nieuwegein		Rhenen		Zeist		Totaal 4 plaats.	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
ja	16	25	27	35	26	46	29	50	98	38
nee	47	72	51	65	30	54	28	48	156	61
weet niet	2	3	-	-	-	-	1	1	3	1
Totaal	<u>65</u>	<u>100</u>	<u>78</u>	<u>100</u>	<u>56</u>	<u>100</u>	<u>58</u>	<u>100</u>	<u>257</u>	<u>100</u>

Uit deze tabel blijkt dat vooral in Bunschoten en Nieuwegein de bekendheid met de mogelijkheid de fiets alsnog te laten graveren gering is.

Aan dit punt moet bij de follow-up aandacht besteed worden!

3.2. Politiegegevens over ontvreemde, gevonden en terugbezorgde fietsen

In Bunschoten, Nieuwegein en Rhenen konden de politiecijsers betreffende gestolen, gevonden en terugbezorgde fietsen van enige jaren voor de aktie worden vergeleken met de cijfers van het kwartaal direkt na de aktie.

(In Zeist was het niet mogelijk deze gegevens te verzamelen).

Een kwartaal is natuurlijk een te korte periode voor een grondige vergelijking, maar de cijfers kunnen wellicht toch al een indicatie geven van de mogelijke effecten van de aktie.

Tabel 15 Ontwikkeling van het aantal bij de politie ter kennis gekomen ontvreemdingen en van het aantal terugbezorgde fietsen

Jaar	Bunschoten				Nieuwegein				Rhenen			
	aantal aangiftes per tot.		waarvan terug-bezorgd abs. %		aantal aangiftes per tot.		waarvan terug-bezorgd abs. %		aantal aangiftes per tot.		waarvan terug-bezorgd abs. %	
1980	133	33	42	32	244	61	57	23	57	14	7	12
1981	141	35	43	30	297	74	17	6	110	27	30	27
1982	165	41	37	22	476	119	54	11	95	24	45	47
eerste helft 1983					248	124	48	19				
3e kwart. 1983		10	-	-		152	37	24		6	-	-

Uit deze tabel zijn twee opvallende conclusies te trekken:

- In de eerste plaats lijkt het erop dat het aantal fietsdiefstallen in Bunschoten en Rhenen flink is afgenomen, terwijl in Nieuwegein een stijgende lijn gestaag wordt doorgezet. De vraag rijst of hier sprake is van een positief effect van de aktie in Bunschoten en Rhenen.

Als dit zo is, dan lijkt het erop dat de publiciteit rond de aktie ervoor gezorgd heeft dat potentiële fietsdieven minder snel hun slag slaan.

Dat de aktie in Nieuwegein niet een dergelijk effect heeft gehad, is eveneens verklaarbaar: het opkomstpercentage was daar aanzienlijk lager dan in Bunschoten en Rhenen: niet alleen potentiële deelnemers, maar ook potentiële fietsdieven (de beide groepen overlappen elkaar overigens) laten zich weinig aan de aktie gelegen liggen.

- In de tweede plaats lijkt het erop dat in Nieuwegein de terugbezorging iets is verbeterd, terwijl in Bunschoten en Rhenen de terugbezorging stil lijkt te liggen.

We kunnen echter nog een stapje verder gaan door te kijken naar de verdeling in gemerkte en niet gemerkte fietsen, die na de aktie bij de politie als vermist zijn aangegeven.

Tabel 16 Gestolen, gevonden en terugbezorgde fietsen (gemerkt en niet gemerkt) in het kwartaal na de aktie

	Aantal aangiftes juli-sept. 1983		Gevonden fietsen juli-sept. 1983		Terugbezorgde fietsen juli-sept. 1983	
	gemerkt	niet ge- merkt	gemerkt	niet ge- merkt	gemerkt	niet ge- merkt
Bunschoten	-	10	-	10	-	-
Nieuwegein	22	132	7	106	7	30
Rhenen	-	6	-	2	-	-

Uit deze tabel komen drie opmerkelijke punten naar voren:

- In de eerste plaats blijkt dat in Bunschoten en Rhenen geen gemerkte fietsen als gestolen bij de politie zijn aangegeven. Dat er in deze beide plaatsen geen fietsen zijn terugbezorgd, wil in dit geval dus niet zeggen dat de aktie niet succesvol zou zijn.

Er zijn twee verklaringen voor het opmerkelijke verschijnsel dat er volgens de politiecijsers (nog) geen gemerkte fietsen zijn gestolen.

We wezen er al op dat in Bunschoten en Rhenen wellicht reeds een voor potentiële daders afschrikkende werking van de aktie is uitgegaan;

dat mogelijke effect zal natuurlijk met name voor gemerkte fietsen gelden. De tweede verklaring is dat de bezitters van gemerkte fietsen ook meer (andere) preventieve maatregelen nemen dan mensen die hun fietsen niet hebben gemerkt.

- In de tweede plaats blijkt dat in Nieuwegein 22 gemerkte fietsen bij de politie als gestolen zijn aangegeven. Dat is 14% van alle aangiften. Volgens de telling tijdens het graveren zijn ongeveer 18% van alle fietsen in Nieuwegein gemerkt. De kans dat in Nieuwegein een gemerkte fiets wordt gestolen, lijkt dus nauwelijks kleiner dan de kans dat een niet gemerkte fiets wordt gestolen.
- Ten slotte komt uit tabel 16 naar voren dat de stijging in het aantal terugbezorgde fietsen in Nieuwegein is terug te voeren op een uitzonderlijk hoog aantal gevonden fietsen, die voor het overgrote deel niet gemerkt waren. Er kan hier dus niet van een positief effect van het merken van fietsen worden gesproken. Wel werden alle genummerde gevonden fietsen bij de eigenaar terugbezorgd.

Samenvattend kan op basis van deze cijfers worden geconstateerd:

- De periode na de actie is nog te kort om een verhoging van het percentage terugbezorgde fietsen te kunnen vaststellen.
 - In Bunschoten en Rhenen lijkt een preventieve werking van de actie uit te gaan. In feite mag dit zo kort na de actie nog geen "echte" conclusie worden genoemd. Er zullen eerst cijfers over een langere periode beschikbaar moeten komen alvorens betrouwbare conclusies getrokken kunnen worden.
- Ten slotte is nog een kanttekening op zijn plaats. In de enquête onder de bevolking is gevraagd of men in de periode na de actie slachtoffer is geworden van fietsdiefstal. Hieruit kwam naar voren dat in de 4 plaatsen samen 23 mensen hun fiets zijn kwijtgeraakt. Daar zaten 5 gemerkte fietsen bij, maar in 2 van die 5 gevallen werd geen aangifte van diefstal gedaan! Nu zijn natuurlijk twee gevallen te weinig om een betrouwbare conclusie te trekken. Wel kan worden vastgesteld dat het gevaarlijk zou zijn aan te nemen dat iedereen die zijn fiets heeft laten merken ook netjes aangifte doet als de fiets wordt gestolen.

4. SAMENVATTING EN CONCLUSIES

De actie "Merken van fietsen" heeft volgens de tellingen tijdens het graveren in de regio een gemiddelde opkomst bereikt van 27% van de bevolking of ongeveer 33% van alle fietsbezitters. Deze percentages zullen in werkelijkheid wat hoger liggen omdat bij de tellingen in een aantal plaatsen vermoedelijk enige onnauwkeurigheden zijn opgetreden. Dit neemt niet weg dat de doelstelling om 60% van alle fietsbezitters in de regio hun fiets te laten merken te optimistisch is geweest. Dat de doelstelling niet bereikt is heeft in ieder geval niet aan de publiciteit rond de actie gelegen: meer dan 90% van de geïnterviewden bleek op de hoogte van de actie te zijn.

De oorzaak is hoofdzakelijk gelegen in het feit dat het in de grote en verstedelijkte gemeenten erg moeilijk is, een redelijk opkomstpercentage te bereiken: de kleinere gemeenten hadden over het algemeen een opkomstpercentage dat niet veel afweek van de geplande 45% van de bevolking, een aantal grotere gemeenten bleef echter onder de 20%.

Er zijn, zoals bleek uit de evaluatie, op zijn minst twee factoren die de opkomst in verstedelijkte gemeenten niet ten goede komen:

- In de eerste plaats is de gemiddelde afstand die fietsbezitters moeten afleggen naar een graveercentrum vaak groter dan in kleinere plaatsen.
- In de tweede plaats is de levensstijl in verstedelijkte gemeenten jachtiger en is men vaak minder betrokken bij wat er zich in de woonplaats afspeelt. De consequentie hiervan is dat men ook minder snel voor een actie "Merken van fietsen" gemotiveerd zal raken.

Een van de methoden om juist het opkomstpercentage in grote gemeenten te verhogen is, de gelegenheid tot het graveren dichterbij de bewoners brengen. Dit kan natuurlijk gebeuren door een groot aantal graveercentra in te richten; één graveercentrum op 10.000 à 15.000 inwoners lijkt een redelijke "dekking" te geven. Voorts is het van belang, lokaties te kiezen waar veel fietsers op hun dagelijkse route langs moeten: een winkelcentrum is een goed voorbeeld, wellicht kunnen bijvoorbeeld ook N.S.-stations gunstige plaatsen voor een graveercentrum zijn.

Daarnaast kan men proberen om via direct contact mensen over te halen de fiets (alsnog) te laten graveren.

Dit zou bijvoorbeeld gedaan kunnen worden tijdens fietscontroles. Met zulke controles kunnen dan twee doeleinden worden nagestreefd: bij gemerkte fietsen wordt met behulp van lijsten met gestolen gemerkte fietsen gecontroleerd of de fiets misschien gestolen is; bij een niet gemerkte fiets wordt de bezitter de gelegenheid geboden om de fiets te laten merken in een (mobiel) graveercentrum. Overigens kunnen dergelijke controles natuurlijk ook in kleinere gemeenten worden uitgevoerd, maar daar zal het rendement vermoedelijk lager zijn.

Andere methoden, zowel voor kleine als grote gemeenten van belang, om het percentage na afloop van de eigenlijke actie te vergroten, zijn de volgende:

- In de eerste plaats moet ervoor gezorgd worden dat positieve resultaten van de actie in de plaatselijke pers worden gepubliceerd. Wellicht kunnen zo een aantal twijfelaars en minder gemotiveerden alsnog over de streep worden getrokken.
- In de tweede plaats moet het graveren bij de rijwielhandelaren algemeen bekend zijn en als het ware ingeburgerd raken. Dit is van essentieel belang: als de rijwielhandelaren niet graveren, daalt na verloop van tijd het percentage gemerkte fietsen vanwege vernieuwing van het fietsenpark.
- In de derde plaats kunnen voor bepaalde doelgroepen specifieke maatregelen worden getroffen. Eén van die groepen bestaat uit mensen die hun fiets verzekerd hebben en menen dat dit hen "ontslaat" van het merken van hun fiets. Waarschijnlijk zou deze groep op andere gedachten zijn te brengen door in verzekeringsvoorwaarden rekening te houden met het al dan niet gemerkt zijn van een fiets. Een andere, qua aantal belangrijker doelgroep wordt gevormd door de "jonge huishoudens", die vaak niet aan het merken van fietsen toekomen. Een deel van deze groep zal waarschijnlijk wel worden bereikt als men de eerder genoemde methoden - die de gelegenheid tot het merken van fietsen dichterbij het publiek brengen - zou toepassen. Voorts zouden deze huishoudens wellicht ook te bereiken zijn door sportclubs bij het graveren van fietsen te betrekken.

Bij al deze methoden om deelnemers te werven moet echter niet uit het oog worden verloren dat men op die manier niet alleen de deelnemersgraad verhoogt, maar vooral ook mensen aantrekt die in wezen niet zo gemotiveerd zijn om mee te doen. Wellicht zullen die deelnemers ook minder snel aangifte doen als hun gemerkte fiets wordt gestolen en dat heeft weer consequenties voor het bereiken van de beoogde effecten van het merken van fietsen.

BIJLAGE 1: VRAGENLIJST VOOR DE EVALUATIE ONDER DE LOKALE
AMBTENAREN VM IN DE REGIO UTRECHT

regionaal bureau utrecht

VOORKOMING MISDRIJVEN

EVALUATIE "PROJECT MERKEN VAN FIETSEN"

I. ALGEMEEN

- Plaats :
- Naam avm'er :
- Verwachte opkomst :
- Werkelijke aantal : =%
- De actie duurde van t/m

- De maan / dins / woens / donder / vrij / zater / dag was (waren) de drukste dagen van de week

- Er is wel / niet op zaterdag gewerkt.
Indien wel, hoeveel fietsen zijn er toen gemerkt? fietsen.

- De werktijden waren van maandag t/m vrijdag van uur tot uur
zaterdag van uur tot uur

- De drukste uren waren van uur tot uur
van uur tot uur
van uur tot uur

- De minst drukke uren waren van uur tot uur
van uur tot uur
van uur tot uur

II. VOORBEREIDING

1. De beschikbare tijd ter voorbereiding was voldoende / te kort aangezien

2. Indien te kort, wat is daardoor in de knel gekomen:
voorlichting binnen het korps / voorlichting aan het publiek / het werven van graveerders / het vinden van geschikte graveercentra / het voorlichten van en het oefenen met de graveerders /

3. De voorlichting binnen het korps gebeurde mondeling / schriftelijk /

4. Indien schriftelijk: op het mededelingenbord / middels aan elke collega uitgereikte stencil / in het mededelingenblad /

5. Indien mondeling: korpschef / hoofd justitiële dienst / hoofd surveillance dienst / brigadier-ploegcdt. / wijkagenten /

6. De voorlichting aan het publiek gebeurde via: plaatselijke dagbladen / huis-aan-huis-bladen / affiches /

7. Het werven van graveerders gebeurde via: Sociale Dienst / arbeidsbureau / oproepen in de plaatselijke dagbladen / huis-aan-huis-bladen /
8. De Sociale Dienst / arbeidsbureau verleende de volgende medewerking:
verstrekke adressen / heeft zelf vrijwilligers aangeschreven / heeft toestemming gegeven brieven bij de loketten neer te leggen /
9. Indien adressen werden verstrekt, hoeveel?
10. Indien de Sociale Dienst zelf vrijwilligers aanschreef, hoeveel?
11. Er melden zich: pers. op aanschrijven van a.v.m.'er
..... pers. op aanschrijven Sociale Dienst
..... pers. n.a.v. oproep in de bladen
..... pers. n.a.v.
12. Er is wel / geen voorlichtingsbijeenkomst gehouden.
- Indien wel, hoeveel uren had U daarvoor ter beschikking? uren
- Indien niet, wat was hiervan de oorzaak?
13. Er is wel / niet geoefend.
- Indien wel, hoeveel uren? uren
- Er werd niet geoefend omdat: er geen voldoende materiaal beschikbaar was / er geen tijd beschikbaar was vanwege

- Het oefenen werd bijgewoond door graveerders.

14. De voorlichtingsbijeenkomst werd bijgewoond door
vrijwilligers.
15. Er werden graveercentra ingericht.
Dit aantal bleek later: voldoende /onvoldoende / teveel /
16. De graveercentra waren gesitueerd in: woonwijk / winkelcentrum /
17. Op en/of in de nabijheid van de graveercentra waren wel / geen
verwijsborden aangebracht.
18. De accommodatie was voldoende / onvoldoende vanwege
19. Welk oproepsysteem heeft U gehanteerd (b.v. postcode, per wijk etc.)
en op welke wijze heeft U dit aan het publiek bekend gemaakt?

III. VERLOOP VAN DE AKTIE

20. De aktie startte in graveercentra.
21. Het was wel / niet nodig een centrum / centra te sluiten.
22. Het sluiten van een centrum/centra was nodig i.v.m.:
te weinig vrijwilligers / onvoldoende belangstelling van het publiek /
23. Op de eerste dag van de aktie kwamen vrijwilligers opdagen.
24. Van het aantal vrijwilligers bleken er na enige oefening mensen
behoorlijk te kunnen graveren.
25. Tijdens de aktie is wel / niet getracht nog vrijwilligers aan te trekken.
26. Indien wel getracht, dit geschiedde: middels oproep in de pers /
27. Er zijn tijdens de aktie wel / geen vrijwilligers bijgekomen.
28. Indien wel, dan was dit n.a.v.: de oproep / melden zich ter plaatse
aan /
29. Tijdens de aktie zijn graveerders afgevallen met opgaaf van
redenen. Deze redenen waren:

30. Tijdens de aktie zijn graveerders afgevallen zonder opgaaf van redenen.

31. Tijdens de aktie was er wel / niet een collega in uniform aanwezig. Indien niet, wat was hiervan de oorzaak?

32. Er is wel / niet een financiële bijdrage gevraagd.

Indien wel, hoeveel? f

Wat was de reactie van het publiek?

33. U hebt gedurende de gehele aktie, dus met inbegrip van de voorbereiding:
wel voldoende tijd gehad / geen voldoende tijd gehad zich met de aktie persoonlijk te bemoeien, vanwege

34. Tijdens de aktie hebt U wel / geen assistentie gehad van

35. De aktie was volgens U wel / niet voldoende bekend bij het publiek.
Indien niet, wat was volgens U de oorzaak?

36. De aktie was volgens U wel / niet voldoende bekend binnen het eigen
korps.
Indien niet, wat was daarvan volgens U de oorzaak?

37. De gebruikte materialen waren van voldoende / onvoldoende kwaliteit.
Indien onvoldoende, wat voldeed niet?

38. De ondersteuning vanwege het regiobureau was voldoende / onvoldoende.
Indien onvoldoende, wat ontbrak?

39. U hebt wel / niet met de plaatselijke rijwielhandel afgesproken dat
zij de aktie zullen voortzetten.

40. Zij vragen een bedrag van f per fiets.

41. Welke reacties hebt U vernomen van collega's?

42. Welke reacties hebt U vernomen van het publiek?

43. Heeft U nog opmerkingen?

bezoek d.d. :
gelegd door :

BIJLAGE 2: VRAGENLIJST VOOR DE INTERVIEWS ONDER DE INWONERS VAN
BUNSCHOTEN, NIEUWEGEIN, RHENEN EN ZEIST

ONDERWERP: HET MERKEN VAN FIETSEN (Projekt 19887)

Goedemorgen, middag, avond, u spreekt met ... van marktonderzoekburo Inter/View B.V. uit Amsterdam. Wij zijn op dit moment bezig met een onderzoek met betrekking tot de fiets. Zou ik aan de vrouw des huizes enkele vragen mogen stellen, of de persoon die binnen de huishouding haar plaats inneemt?

- . niet aanwezig 1
- . wordt geroepen 2
- . spreekt u mee 3
- . komt nu niet uit 4

0. Allereerst zou ik u willen vragen uit welke personen uw gezin bestaat. (Gezin = alle thuiswonende personen)

- . huisvrouw 1
- . echtgenoot/man 2
- . oudste kind 3
- . op een na oudste kind 4
- . op twee na oudste kind 5
- . op drie na oudste kind 6
- . op vier na oudste kind 7
- . andere personen binnen het gezin 8

Wie is er binnen uw gezin in het bezit van een fiets?

- . ondervraagde zelf 1
- . echtgenoot 2
- . oudste kind 3
- . op een na oudste kind 4
- . op twee na oudste kind 5
- . op drie na oudste kind 6
- . op vier na oudste kind 7
- . andere personen binnen het gezin 8
- . niemand in het bezit van een fiets 9

Ik lees u nu de personen voor die bij u in het gezin de beschikking hebben over een fiets. Zou u mij willen zeggen van elk van die personen of zijn of haar fiets wel eens gestolen is? (Ook niet vrijwillig meegenomen fietsen die wel weer teruggekomen zijn, zijn gestolen fietsen!)

- . ondervraagde zelf 1
- . echtgenoot 2
- . oudste kind 3
- . op een na oudste kind 4
- . op twee na oudste kind 5
- . op drie na oudste kind 6
- . op vier na oudste kind 7
- . andere personen binnen het gezin 8

PER GEZINSLID VAN WIE WELEENS DE FIETS IS GESTOLEN WORDEN DE VRAGEN 4 TOT EN MET 10 GESTELD.

4. Ik zou het nu willen hebben over de gestolen fiets van

Als u denkt aan de laatste keer dat de fiets van gestolen werd. Kunt u mij dan zeggen wanneer dat was?

Was dat: . voor 1982

. in het jaar 1982

. in de periode januari t/m april 1983

. in de periode mei t/m september 1983

. weet niet

INDIEN KODE 4 VRAAG 5, ANDERS DOOR NAAR VRAAG 7

5. Was deze fiets voorzien van een postkode en huisnummer in het frame?

. ja

. nee

. weet niet

6. Is er de laatste keer dat die fiets gestolen werd door de politie aan aangifteformulier opgemaakt van de diefstal van deze fiets?

. wel aangifte gedaan

. geen aangifte gedaan

. weet niet

7. En is de fiets weer terecht gekomen nadat die de laatste keer was gestolen?

. wel terecht gekomen

. niet terecht gekomen

. weet niet

8. En kunt u mij aangeven waar die fiets van gestolen werd? Was dat:

. in uw woonplaats

. in de stad Utrecht of Amersfoort

. ergens anders in de provincie Utrecht (niet in de eigen woonplaats en niet in Amersfoort of Utrecht)

. buiten de provincie Utrecht

. weet niet

INDIEN DE FIETS NIET IN 1982 OF EERDER WERD GESTOLEN VRAAG 9 STELLEN, ANDERS DOOR NAAR VRAAG 10

9. Hoe vaak werd de fiets van ... in 1983 gestolen?

. één maal

. twee maal

. drie maal

. vier maal

. vaker dan vier maal in 1983

INDIEN DE FIETS IN 1982 WERD GESTOLEN, ANDERS DOOR NAAR VRAAG 60

10. Hoe vaak werd uw fiets gestolen in 1982? Was dat:

- . één maal
- . twee maal
- . drie maal
- . vier maal
- . vaker dan vier maal in 1982

1
2
3
4
5

ALLEN:

60. Heeft u in uw woonplaats iets gehoord, gezien of gelezen over een aktie met betrekking tot het merken van fietsen, waarbij postkode en huisnummer in het frame gestanst werden?

- . bekend met deze aktie
- . niet bekend met deze aktie
- . weet niet

1
2
3

INDIEN MEN NIET BEKEND IS MET DE AKTIE OF HET NIET WEEET VRAAG 61 STELLEN, ANDERS DOOR NAAR VRAAG 62

61. Deze aktie houdt in dat door de politie of door de fietsenmaker met een speciaal daarvoor geschikt instrument uw eigen postkode en uw eigen huisnummer in de fiets gegraveerd wordt. Daarmee is de eigenaar van een fiets altijd weer op te sporen, indien hij op dat adres blijft wonen. De graveer-aktie werd gratis uitgevoerd. Kunt u zich nu herinneren iets daarover gehoord, gezien of gelezen te hebben?

- . bekend met de aktie
- . niet bekend met de aktie
- . weet niet

1
2
3

INDIEN NIET BEKEND MET DE GRAVEERAKTIE DOOR NAAR VRAAG 68

62. Op welke wijze bent u bekend geraakt met de aktie over het graveren van postkode en huisnummer in het frame?

- . via een aankondiging in de plaatselijke pers
- . geattendeerd via burens, kennissen, familie etcetera
- . via een van de huisgenoten
- . anders, nl. (SPECIFY)

1
2
3
4

63. Ik lees u nogmaals de huisgenoten voor die in het bezit zijn van een fiets. Kunt u mij zeggen welke van die fietsen van een postkode en huisnummer zijn voorzien gedurende de afgelopen maanden?

- . huisvrouw
- . echtgenoot
- . oudste kind
- . op een na oudste kind
- . op twee na oudste kind
- . op drie na oudste kind
- . op vier na oudste kind
- . andere personen binnen het gezin

1
2
3
4
5
6
7
8

INDIEN NIET ALLE FIETSEN GEMERKT ZIJN VRAAG 64 STELLEN, ANDERS DOOR NAAR VRAAG 65

...gen waarom een of meerdere fietsen niet gemerkt zijn? Kunt u daar de redenen van noemen? (S.V.P.!!)

...aantal redenen oplezen, die ondervraagden hebben opgegeven om geen postkode + huis-
...fiets te laten graveren. Ik lees u er een aantal voor. Wilt u mij zeggen welke redenen
...toepassing zijn geweest of zijn?

LEES OP:

- . het helpt toch niet tegen diefstal 1
- . mijn fiets wordt toch niet gestolen. 2
- . het is toch maar een oude fiets 3
- . ik had geen tijd om naar het graveercentrum te gaan 4
- . het graveercentrum was te ver bij ons vandaan 5
- . de kans dat mijn fiets terugkomt wordt niet groter 6

...maker kunt u nog steeds, alleen nu tegen betaling, uw postkode en huisnummer in uw fiets
...? Was u dat bekend?

- . wel bekend 1
- . niet bekend 2

MEERDERE FIETSEN WEL GEMERKT ZIJN, ANDERS DOOR NAAR VRAAG 66

...ten waarom u of andere personen binnen uw gezin de fiets heeft laten merken? Kunt u
...over zeggen? (GOED NOTEREN S.V.P.!!)

...aantal redenen oplezen, die ondervraagden hebben opgegeven om wel postkode + huis-
...fiets te laten graveren. Ik lees u er een aantal voor. Wilt u mij zeggen welke redenen
...toepassing zijn geweest of zijn?

- . je fiets wordt minder snel gestolen 1
- . je hebt meer kans je fiets terug te krijgen als
...die wordt gestolen 2

...en gegraveerd op de daarvoor bekend gemaakte tijdstippen in de krant?

- . ja 1
- . nee 2
- . weet niet 3

NIET AAN HET SCHEMA HEEFT GEHOUDEN VRAAG 67 STELLEN, ANDERS DOOR NAAR VRAAG 68

...en zich niet gehouden aan het in de krant weergegeven oproepschema?

- . was niet tijdig bekend 1
- . kon niet op de aangegeven datum 2
- . anders, nl. (SPECIFY)

..... 3

...u ten behoeve van de statistiek willen vragen naar uw leeftijd.

- Bent u:
- . jonger dan 20 jaar 1
 - . 20 - 24 jaar 2
 - . 25 - 29 jaar 3
 - . 30 - 34 jaar 4
 - . 35 - 39 jaar 5
 - . 40 - 44 jaar 6
 - . 45 - 49 jaar 7
 - . 50 - 54 jaar 8
 - . 55 - 59 jaar 9
 - . 60 - 64 jaar 10
 - . 65 jaar en ouder 11

69. Kunt u mij zeggen wat de hoogst genoten schoolopleiding is van de hoofdkostwinner?

- . lager onderwijs 1
- . lager beroepsonderwijs (LBO, LTS, LEAO, Huishoud-
school) 2
- . Middelbaar Algemeen Voortgezet Onderwijs (MAVO, MULO
ULO, 3 jaar HBS) 3
- . Middelbaar Beroepsonderwijs (MTS, MBO, Politie-
school, Verpleegster) 4
- . Hoger Algemeen en Voorbereidend Onderwijs (HAVO/
VWO, HBS, MMS, Atheneum, Gymnasium) 5
- . Hoger Beroepsonderwijs (HTS, HEAO, Soc. Akademie) 6
- . Universiteit, Hogeschool 7
- . geen opgave 8

NOTEER ZONDER VRAGEN:

70. Geslacht van de ondervraagde:

- . man 1
- . vrouw 2

HARTELIJK BEDANKEN VOOR DE MEDEWERKING!